

סקירה כלכלית

לאחר התמוטטות הגוש הסובייטי בשנים 1989-91, נותרה רומניה עם בסיס תעשייתי רעוע ומיושן אשר אינו מתאים לצרכיה ואינו מביא למיצוי הפוטנציאל התעשייתי מסחרי הגלום בה. בשנת 1995 פנתה רומניה בבקשה להצטרף לאיחוד האירופי וכתוצאה מכך החליטה על שינוי כולל במדיניות הממשלתית.

בפברואר 1997 החלה רומניה בישום תכנית ייצוב מקרו כלכלית, ורפורמה מבנית מקיפה. התכנית כללה הפרטה של גופים ממשלתיים, חיסול מפעלים לא רווחיים ועתירי אנרגיה, ורפורמות בסקטור החקלאי ופיננסי. יחד עם זאת, יש לציין שהתכנית לא "המריאה" כמתוכנן ולוותה בקשיים מוסדיים רבים אשר גרמו לביצוע הסני ומגומגם.

שנת 1999 היותה שנה השלישית ברציפות אשר בה הכלכלה הרומנית התכווצה בכ 4.8%,

באוגוסט 1999 אישר ה IMF לרומניה הלוואה בסך 547 מיליון דולר אשר מומשה רק בחלקה בשל אי-עמידה בדרישות הקרן בנושאים של הלוואות למגזר הפרטי, ואי הסכמה בנושא הוצאות תקציביות. רומניה הייתה קרובה מאוד להכרזה על חדלות פירעון של חובות חיצוניים אולם הצליחה בסופו של דבר לעמוד בהתחייבויותיה.

בדצמבר 1999 הוזמנה רומניה ע"י האיחוד האירופי להתחיל בשיחות על הצטרפות לאיחוד ב 2007.

בשנים האחרונות חלה השתפרות רבה באינדיקטורים הכלכליים של רומניה, כתוצאה מהרפורמות הרבות, כאשר למעקב והדרישות של הא"א לשמירה על מסגרת תקציבית כחלק מתהליך ההצטרפות לא"א יש תפקיד מכריע בתהליך זה. משנת 2000 מצויה רומניה בצמיחה כלכלית, כאשר במהלך השנים האחרונות צמח התמ"ג בשיעור מצטבר של 17.6 אחוזים.

בתחילת שנת 2005 כצעד למלחמה בכלכלה השחורה, החלט על הנהגת מס הכנסה ומס על רווחים אחיד של 16% לחברות ופרטים, צעד אשר בטווח הקרוב הוריד את רמת גביית המיסים אולם בטווח הרחוק אמור להכניס יותר עובדים למעגל משלמי המיסים-דבר שיוביל לשיפור בגבייה. ביולי 2005 עברה רומניה לליי החדש ע"י הורדת 4 אפסים מהליי הישן. המטבע הרומני התחזק במידה ניכרת (מעל 15%) מול המטבעות הזרים במהלך השנה.

בשנת 2003 לבדה צמח התמ"ג ברומניה בשיעור של 4.9 אחוז. ובשנת 2004 צמח התמ"ג ב 8.4 אחוז, מהגבוהים בעולם כך גם ב 2006 עם 8% צמיחה.

תמ"ג לנפש (במונחים של כח קניה) בשנת 2006 הינו \$9,254 לאדם, עליה של 8% משנת 2005, ואילו תמ"ג לאומי היה 199.9 מיליארד דולר ב 2006.

גם בנתוני אינפלציה חלה ירידה חדה בשנים האחרונות. בעוד שבשנת 2000 עמד שיעור האינפלציה על למעלה מ- 40.7 אחוז בשיעור שנתי, הרי שבסיומה של 2004 נמדד אחוז אינפלציה שנתי של 9.3 אחוז. בשנת 2005 קצב האינפלציה ירד ל - 8.6 אחוז בלבד, ובשנת 2006 עמד קצב האינפלציה על 6.5% בלבד בשיעור שנתי.

בארבע השנים האחרונות חלה גם ירידה בשיעור האבטלה. בשנת 2006 נרשם אחוז אבטלה של 5% בלבד.

בדוח ההערכה השנתי אשר פורסם ע"י הנציבות האירופאית ישנה התייחסות כללית חיובית לרפורמות והיציבות היחסית ובאוקטובר 2004 אף זכתה רומניה בהסכמה (מצד הנציבות)

שברומניה קיימת "כלכלת שוק פונקציונלית" (Functional Market Economy), נושא אשר

היווה את המכשלה הגדולה המשמעותית במו"מ בין הצדדים. ב 25 לאפריל 2005 חתמה רומניה (ובולגריה) בלוקסמבורג על הסכם ההצטרפות לא"א כחברה מהמניין בינואר 2007. יחד עם זאת, ישנן עדיין הסתייגויות ממספר אלמנטים שעדיין מחייבים תיקון ושיפור כגון:

- הנציבות מתריעה שיש להמשיך וליישם באופן נמרץ את תהליך הרפורמה המבנית.
- יש להמשיך בכווץ התקציב הממשלתי. כמו כן, יש להמשיך בתהליך ההפרטה של חברות ממשלתיות וחיסול החברות הממשלתיות הבלתי רווחיות.
- יש להמשיך בחקיקה, ולחזק את יישום, החוקים למניעת הפרה של זכויות יוצרים (Intellectual Property) במאבק למניעת הלבנת הון.
- שחיתות. הנושא עדיין קיים אם כי בשכיחות יורדת, אין חקיקה למניעת ניגוד אינטרסים.

חקלאות

רומניה היא מדינה חקלאית בבסיסה, וחלק משמעותי מהכלכלה שמחוץ לערים הגדולות מבוססת על חקלאות. החקלאות ברומניה מסורתית ומבוססת על טכנולוגיות מיושנות. עם כניסת רומניה לאיחוד האירופי היא עומדת בפני הצורך לשדרג את תחום החקלאות ולשלב בו טכנולוגיות מתקדמות. נוסף על כך, על מנת שהתוצרת הרומנית תהיה מאושרת לשיווק באיחוד האירופי, על החקלאים ברומניה לעמוד בתנאי סף היגייניים ואיכותיים. הצורך בשדרוג הטכנולוגיה בחקלאות חוצה סקטורים חקלאיים. בתחום הגידולים החקלאיים הרומנים זקוקים לטכנולוגיות במגוון תחומים, לרבות בתחום ההשקיה, על מנת להתגבר על הבצורת שפקדה את רומניה בשנים האחרונות. בתחום הבקר והחלב יש דרישה לשינוי הטכנולוגיה והתנאים ההיגייניים על מנת לעמוד בתנאי הסף של האיחוד האירופי. כבר כיום עולה חשש כי רומניה תיאלץ לייבא חלב, מאחר שחלק נכבד מייצור החלב המקומי לא יעמוד באישור האיחוד האירופי. על מנת לסייע בעמידה בתנאים אלה הקצה האיחוד האירופי כספים המיועדים לשדרוג סקטור החקלאות (כ - 7 מיליארד יורו ב - 7 שנים). הפרויקטים ינוהלו ברמת המחוז

השקעות ישראליות ברומניה

רומניה מהווה מדינה אשר פוטנציאל ההשקעות, בינהן גם ההשקעות בנדל"ן, והקשר המסחרי של חברות ישראליות איתה הוא בעל משמעות. העובדה כי רומניה חברה באיחוד האירופי, הצמיחה הכלכלית המשמעותית שלה בשנים האחרונות, מיקומה הגיאוגרפי באירופה ומרחקה הקצר יחסית למדינת ישראל, וכח העבודה הטוב והזול יחסית, כל אלו מהווים גורמים אשר עשויים להוות זרז לפיתוח הקשרים הכלכליים בין ישראל ורומניה. כיום רשומות ברומניה למעלה מ- 2,600 חברות אשר הן ישראליות מושקע בהם, נתון זה מהווה כ- 2.5% מכלל החברות אשר בבעלותן הון זר. ההערכה הכלכלית הרשמית אומדת את השקעות ההון הישירות בחברות אלו ב- 300 מיליוני דולר, זאת בנוסף להשקעות ישראליות בפרויקטים צבאיים והנדסיים בסדר גודל של כ- 500 מיליון דולר. יחד עם זאת יש לציין (כתוצאה מתכנוני מס וסיבות נוספות) שרוב ההשקעות הישראליות ברומניה הינן לא ישירות אלא דרך חברות בת אירופאיות ואחרות. השקעות אילו נאמדות בהערכה גסה במעל מיליארד דולר.

תחומי הפעילות בהם ניתן למצוא את ההשקעות הישראליות הם רבים ומגוונים, וביניהם חברות מתחום השירותים, התשתיות ובינוי, תקשורת, מלונאות, שיווק וההפצה וקמעונאות, תעשייה כבדה, בנייה והתיירות.

במסגרת המדיניות הממשלתית לעודד השקעות זרות מאפשר החוק הרומני למשקיע הזר להשקיע בכל תחומי הכלכלה, לנהל באופן חופשי את החברה ובעלות מלאה, אפשרות להוצאה מוחלטת מחוץ לתחומי המדינה של ההון והרווחים וההגנה ממשלתית מפני הפקעה והלאמה. אנו עדים גם לצמיחה מהירה בסקטור הפיננסי ברומניה. מספר הבנקים הזרים הפעילים ברומניה הינו רב, וכולל את Citibank, Finans, BRD, Alfa, HVB ורבים אחרים. בנק לאומי רכש לאחרונה את הבנק הרומני Eurombank מאיש העסקים פרדי רובינסון. עם הורדת נטל המס הכללי ל 16% (מתוך מגמה להקטין את הכלכלה ה"שחורה") והתפתחויות נוספות, ישנה גם עליה חדה בשימוש בכרטיסי אשראי. סך ערך הפעילות בחודשים ינואר- ספטמבר 2005 היה כ 5 מיליארד יורו, גידול של כ 80% לעומת התקופה המקבילה ב 2004. קימים כ 3.2 מיליון כרטיסי ויזה, גידול של 45%.

שיקולים להשקעת ישראלים ברומניה

באדיבות מר ויקטור קוואזי שותף בכיר במשרד KPMG רומניה

- מיקום אטרקטיבי של רומניה – שער בין מזרח ומערב אירופה, וגישה ישירה לים השחור.
- גודל שוק: השוק השני בגודלו במדינות מזרח ומרכז אירופה אחרי פולין (22 מיליון תושבים).
- עוצמה כלכלית: 4 שנים רצופות של צמיחה חיובית בתמ"ג. השגת יעדי צמיחה של מעל 4-5 אחוז בשנים האחרונות וצפי להמשך צמיחה בשנים הבאות.
- ירידה מתמשכת בקצב האינפלציה.
- צמיחה כלכלית שמושפעת ממספר גורמים ובכללם צריכה פרטית, השקעות מסחריות ויצוא.
- קצב הביקושים המקומיים יחצה את רף שבעת האחוזים השנה, שיעור גבוה יותר מאשר בשנה שעברה.
- גידול ריאלי בשכר יעבור אף הוא את שבעת האחוזים.
- שיפור בדירוג האשראי של המדינה הן על ידי S&P והן על ידי Fitch .
- כוח עבודה מיומן ובעל ידע בתחומי הטכנולוגיה הנדסה וה- IT, עלות עבודה נמוכה, אשר מצויה מתחת לעלויות במדינות מרכז מזרח אירופה האחרות.
- מעל 60% מהחברות דיווחו על עלייה קבועה במכירות בשלוש השנים האחרונות.
- 90% מהחברות צופות עלייה במכירות בשלוש השנים הבאות וקרוב ל- 70% מהן צופות קצב גידול דו ספרתי.
- כ- 70% מהחברות חוו עליה ברווחיות בשלוש השנים האחרונות ו- 85% מהחברות צופות עליה ברווחים בשלוש השנים הבאות.

נתונים מספריים

2009*	*2008	2007	2006	2005	
2.7	8.60	6.04	7.86	4.18	תמ"ג (שינוי משנה שעברה) (%)
	168.2	150.3	121.9	97.1	תמ"ג (\$B)
	262.4	244	224.2	202.7	תמ"ג (PPP) (\$B)
	7780	6950	5630	4490	תמ"ג לנפש (\$)
	4.9	4.9	5.3	5.8	אבטלה (ממוצע שנתי)
5.4	8.2	4.8	6.6	9	אינפלציה (% ממוצע שנתי)

תחזית לשנים הבאות (עד 2013)

	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Real GDP growth (%)	8.2	2.6	3.9	4.8	5.2	5.7
Consumer price inflation (av; %)	7.9	5.8	4.2	3.5	2.8	2.7
General government budget balance (% of GDP)	-3.5	-1.8	-1.7	-1.6	-1.3	-1.1
Current-account balance (% of GDP)	-13.3	-10.5	-9.4	-9.7	-10.2	-10.3
Commercial bank lending rate (end-period; %)	12.6	11.0	9.0	8.0	6.8	6.3
Exchange rate Lei:US\$ (av)	2.53	2.93	2.94	2.90	2.80	2.72
Exchange rate Lei:€(av)	3.70	3.77	3.82	3.84	3.79	3.73

דירוג אשראי

סוכנות הדירוג S&P (Standard & Poor's) הודיעו ב 08 ספטמבר 2005 על שידרוג הדרוג לחובות מדינה מט"חיות לטווח ארוך ל BBB- (BBB מינוס) מ BB + BB (פלוס) וכן שדרוג עבור אג"ח ממשלתיות מט"חיות לטווח קצר ל A-3 מ B . סוכנות הדירוג פיטש (Fitch Ratings) הודיעו ב 4 לספטמבר 2006 על שידרוג תקרת הדרוג לאשראי מט"חי ל BBB מ BBB- (BBB מינוס) וכן שדרוג עבור אג"ח ממשלתיות הן במטבע מקומי ל BBB+ מ BBB . הדרוג הריבוני (sovereign rating) הועלה ל A - A (מינוס) מ BBB+ . מודיס (Moody's) הודיע ב 6 לאוקטובר 2006 על העלאת הדרוג הריבוני של רומניה לרמת השקעה (Investment Grade) מספקולטיבי. אג"ח מדינה לטווח ארוך (Long-term Sovereign) שודרג ל A 1.

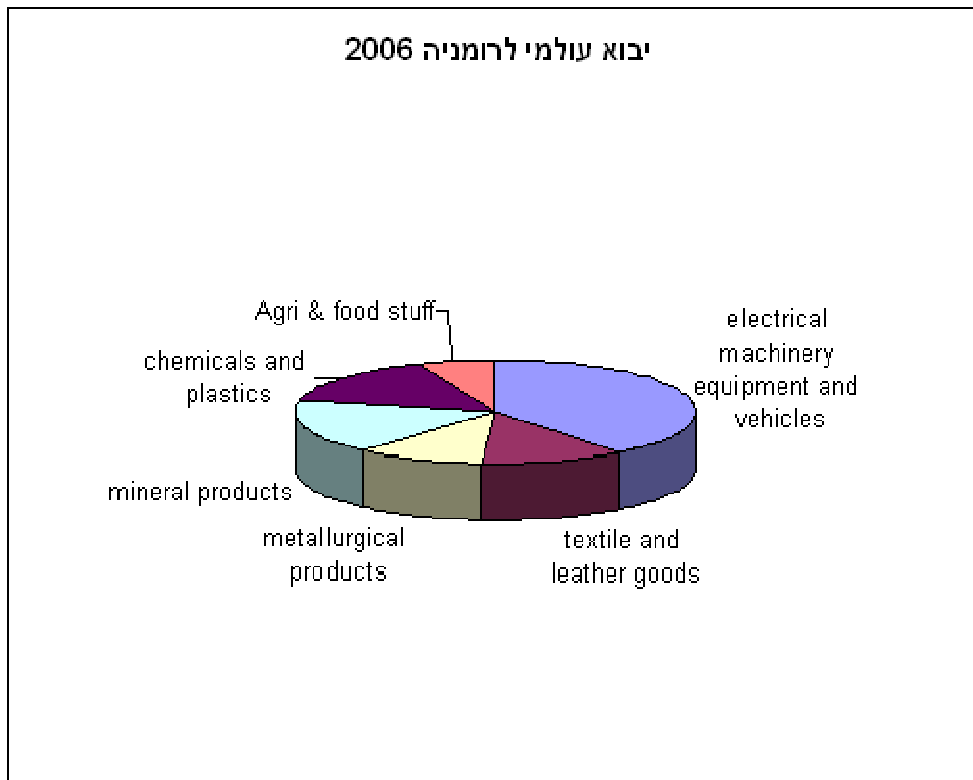
סקטורים תעשייתיים עיקריים

טקסטיל, מכונאות קלה, מכרות, חומרי בניין, מטלורגיה, כימיקלים, עיבוד מזון.

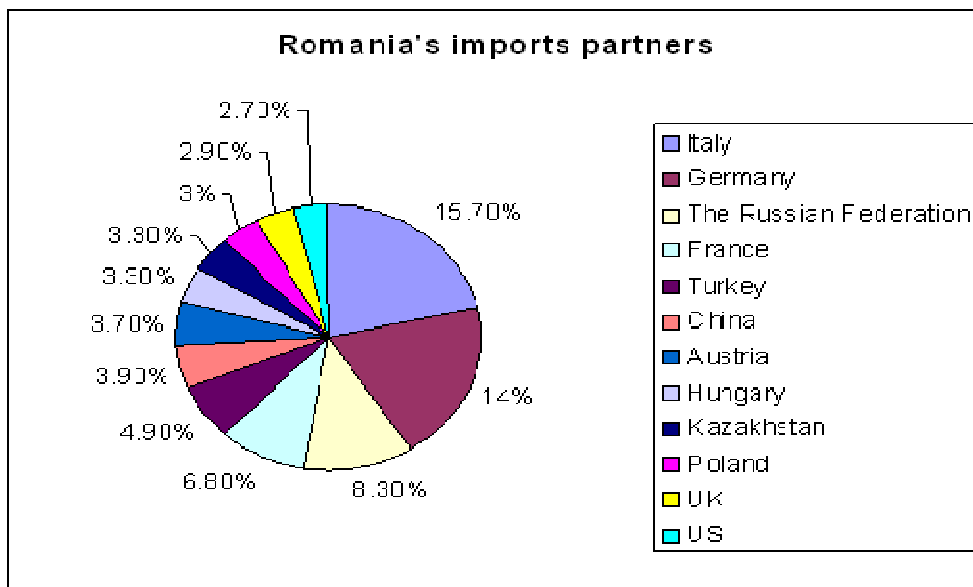
מדיניות סחר חוץ

יצוא:

ב 2006 הסתכם היצוא הרומני בכ 33 מיליארד USD שיפור של כ 17% לעומת התקופה המקבילה אשתקד.

56% מכלל היבוא היה מהאיחוד האירופי.

רומניה חברה בבנק עולמי, IMF, WTO. לרומניה הסכמי אס"ח עם EFTA, CEFTA, טורקיה וכן הסכם אסוציאציה עם EU.

חסמי סחר

ברומניה קיימים עדיין מספר חסמי סחר כגון:

- בעייתיות עם מכרזים ממשלתיים כגון חוסר שקיפות, צורך בקשרים אישיים.
- חוסר יכולת במימון פרויקטים בעיקר של הסקטור הממשלתי.
- לחברות ישראליות: ישנו חשש, אשר הובע ע"י מספר שרים שיגבר מאוד הלחץ הלא רשמי אשר מפעיל הא"א שלא לתת לחברות ישראליות לזכות במכרזים אשר ממומנים בחלקם ע"י האירופאים (רוב המכרזים הגדולים כיום).
- סקטור חקלאי: לאחר המהפכה ב 1989 והשבת רכוש לידיים פרטיות, נוצר מצב שרוב השטחים החקלאיים הם קטנים מידי ע"מ לאפשר השקעות הוניות רציניות ותכנות לטווח ארוך. ישנו עדיין חשש בקרב החקלאים ליצור איגודים שיתופיים או חברות חקלאיות גדולות.
- בפרויקטים אשר ממומנים בחלקם ע"י קרנות הא"א אין אפשרות להשתמש בכספים לרכישת ציוד שאינו מיוצר בא"א – כך נחסמת הגישה לחברות ישראליות.
- אין אכיפה מספקת של חוקים למניעת זיוף מוצרים והעתקת תוכנות.
- אי עמידה בהסכמי TRIPS (Trade Agreements on Intellectual Properties and Services) הגנת על תרופות חדשות.
- שימוש מועט בסחר אלקטרוני וכרטיסי אשראי.
- עדיין קיים הנוהג הפסול של שחיתות בממשל ובסקטור העסקי כתוצאה מבירוקרטיה רבה ורגולציה מסובכת וכן עקב רמות שכר מאוד נמוכות של פקידי ממשל, תובעים שוטרים ועוד.

בעיות מימון הפרויקטים

שער ריבית גבוה מונע התפתחות מערכת אשראי מסודרת, המלווים העיקריים הם מוסדות וקרנות מימון בינלאומיים כגון ה- EBRD. אולם בד"כ יש צורך בשת"פ עם חברה אירופאית לזכאות במימון. החברות הממשלתיות סובלות מתקציבים דלים, אולם עפ"י הניסיון של החברות הישראליות הקשיים בקבלת החזר החובות הנם מעטים. הגופים הזרים המממנים: EBRD, הבנק העולמי, IFC SOCIAL DEVELOPMENT, קרנות דו לאומיות חד צדדיות מארה"ב, דנמרק, צרפת, הולנד, קנדה, גרמניה, ממלכה מאוחדת, יפן, טורקיה ועוד. קרנות אלו מטבען מעודדות פרויקטים של חברות מארצן.

הסחר עם ישראל

הפעילות העסקית הישראלית ברומניה הינה ענפה ומשתרעת ע"פ תחומים רבים. החל מאספקת שרותי תקשורת לווינית (הלווין הישראלי עמוס 2), ההיי-טק, אנרגיה,

טקסטיל, תשתיות חקלאות ומזון, מלונאות, וגם מנהלי בתי קזינו. בשנה האחרונה אנו עדים לצמיחה גדולה מאוד בהשקעות הישראליות ברומניה כתוצאה ממכלול סיבות כגון התקרבות רומניה לא"א (ככל הנראה תצטרף בחברה בתחילת 2007), הפיכתה לחברה בנאט"ו, מדדים כלכליים טובים מאוד בשנים האחרונות, והתחזקותה כמרכז כלכלי במזרח אירופה. באופן כללי ישנה הערכה רבה לפעילות העסקית הישראלית וישנה הכרות טובה של השרים עם רוב החברות הישראליות ופעילותן ברומניה. נציגי חברות ישראליות, כגון בריזקום, קומברס, RAD, תדיראן, מכתשים-המייצאות ישירות מישראל וכן כאלו המשלבות השקעה עם יצוא כגון: אלווריון, פריגת, עלית, גורי, אלביט, סולל בונה, אשטרום רויכמן, ברן מליבו דורי, תנובה, ועוד. סך הסחר הביטראלי עם רומניה בחודשים ינואר – ספטמבר 2005 הסתכם בכ 160 מיליון דולר לעומת 120 מיליון דולר בתקופה המקבילה אשתקד, עליה של 25% מהם \$95 מיליון יצוא ישראלי, לעומת \$65 מיליון יצוא אשתקד, עליה של 37%. הנתונים הנ"ל אינם כוללים הסחר הביטחוני.

ענפים בעלי פוטנציאל עסקי עבור חברות ישראליות

- איכות הסביבה
- חקלאות ואגרו-טכנולוגיה (בעיקר בשותפויות והשקעות)
- IT תוכנה ואבטחה
- אנרגיה
- תעשייה ותשתיות.
- יזמות ונדל"ן

שנה	יבוא מרומניה	יצוא לרומניה	מאזן מסחרי
2000	63.9	94.4	30.5
2001	87.6	128	40.4
2002	79	111.9	32.9
2003	76.7	121	44.3
2004	98	136	38

נתוני למ"ס, במיליוני \$

העובדים הזרים

אזרחי רומניה שעובדים בחו"ל מזרימים למדינתם יותר מט"ח ממשקיעים זרים (25/07/2007). היקף הכספים שמזרימים אזרחי רומניה העובדים מחוץ לגבולותיה עולה על היקף ההשקעות הזרות במדינה. כך הודיע הבנק המרכזי BNR. הרומנים העבירו השנה 2.74 מיליארד אירו למולדתם – גידול של 42% לעומת שנה קודמת. בד בבד, ההשקעות הזרות ירדו ב-27.5% והגיעו ל-2.13 מיליארד אירו בחמשת החודשים הראשונים של 2007.

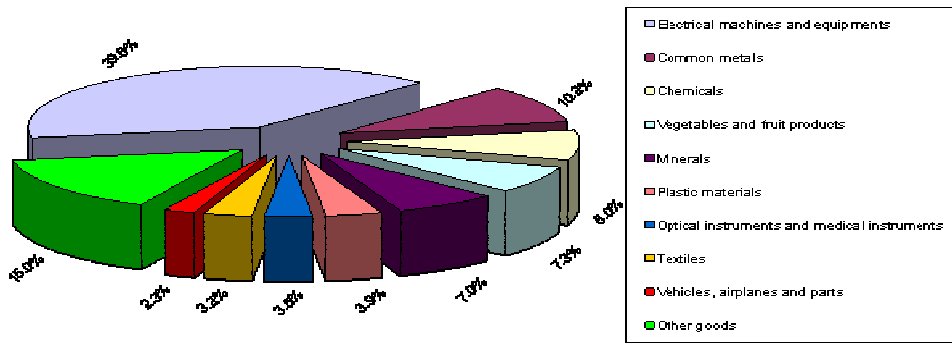
ייצוא:

בשנה האחרונה חלה עליה בייצוא לרומניה של כ- 37% בעשרת החודשים הראשונים של 2005. לרומניה מייצאים כ- 500 יצואנים ישראלים, כאשר 15 יצואנים מובילים מהווים כ-70% מסך הייצוא.

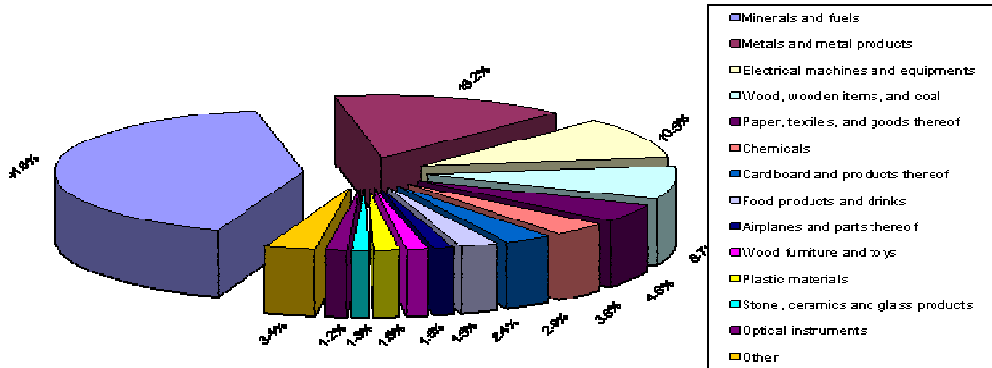
ייבוא:

בשנה האחרונה חלה עליה בייבוא מרומניה של כ- 18% בעשרת החודשים הראשונים של 2005. ענפי הייבוא העיקריים: מתכות פשוטות (24%), פנינים ואבנים יקרות (23%), מכונות ומכשירים מכניים (14%), עץ ופריטים מעץ (8%).

Export to Romania In 2004

Import from Romania In 2004

יבוא ויצוא מישראל לרומניה, לפי קבוצות סחורות (מיליוני דולרים)

Romania				רומניה		יצוא
XI		I - XI				תיאור
2005	2004	2005	2004	2004	2003	
Exports				ייצוא		
16.0	14.2	160.1	125.3	136.1	120.9	סך הכל (1)
0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	בעלי חיים, מוצרים

						מבעלי חיים
0.1	0.2	1.0	0.8	0.8	0.5	מוצרי צמחים
0.0	0.0	0.1	0.0	0.0	0.0	שמנים ושומנים מבעלי חיים או מצמחים
0.7	0.6	7.6	7.8	8.5	6.8	תכשירי מזון, משקאות וטבק
0.1	0.1	0.3	1.0	1.0	1.5	מוצרים מינרליים
0.7	1.1	21.7	19.2	19.9	12.1	מוצרי תעשיות כימיות והקשורות בהן
1.7	1.5	13.0	8.3	10.3	7.3	פלסטיק, גומי ומוצריהם
						שלחים וגלדים גולמיים, עור, פרווה
0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	ומוצריהם
						עץ, פחם עץ, שעם, מוצרים מקש ומוצרי
0.0	0.1	0.2	0.6	0.7	0.0	קליעה אחרים
						פולפה מעץ; פסולת וגרוטאות של נייר
0.0	0.2	1.1	1.1	1.1	0.8	נייר, קרטון ופריטים מהם
0.2	0.3	2.4	3.6	3.8	2.7	טקסטילים ומוצרי טקסטיל
						מנעלים, כיסויי ראש, מטריות, פרחים
0.0	0.0	0.1	0.1	0.1	0.0	מלאכותיים וכד' מוצרים מאבן, גבס, מלט, אסבסט,
0.1	0.0	0.2	0.2	0.2	0.3	קרמיקה, זכוכית וכד' פנינים, אבנים יקרות, מתכות יקרות
						ופריטים מהם, חיקויי תכשיטים, מטבעות
3.1	1.6	31.2	16.1	17.1	13.7	
1.2	1.3	13.2	9.6	10.3	5.5	מתכות פשוטות ופריטים מהן
						מכונות, ציוד חשמלי, מפיקי
7.7	6.9	54.7	53.6	58.6	64.7	תמונה וקול וחלקיהם כלי רכב, כלי טיס ושיט, ציוד הקשור
0.2	0.0	6.9	0.1	0.1	2.5	להובלה
						מכשירים וכלים אופטיים, פוטוגרפיים,

0.1	0.2	5.8	3.2	3.5	2.5	רפואים ; מכשירים למדידה ובדיקה ;
0.1	0.0	0.5	0.2	0.2	0.2	פריטים מיוצרים שונים
0.0	0.0	0.1	0.0	0.0	0.0	יצירות אומנות, פריטי אספנות ועתיקות
0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	טובין שונים ולא מסווגים
13.0	12.6	129.4	109.3	119.1	107.4	סך הכל, ללא יהלומים

Romania		רומניה				יבוא
XI		I - XI				תיאור
2005	2004	2005	2004	2004	2003	
Imports		יבוא				
7.9	13.6	92.4	87.0	97.9	76.7	סך הכל (1)
0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	בעלי חיים, מוצרים מבעלי חיים
0.0	1.4	0.1	2.6	2.8	1.7	מוצרי צמחים
0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	שמנים ושומנים מבעלי חיים או מצמחים
0.2	0.6	1.9	1.6	1.6	1.1	תכשירי מזון, משקאות וטבק
0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	מוצרים מינרליים
0.2	1.6	5.2	7.7	9.0	5.6	מוצרי תעשיות כימיות והקשורות בהן
0.3	0.1	1.5	2.1	2.5	1.3	פלסטיק, גומי ומוצריהם
						שלחים וגלדים גולמיים, עור, פרווה
0.0	0.0	0.1	0.0	0.0	0.0	ומוצריהם
						עץ, פחם עץ, שעם, מוצרים מקש ומוצרי
0.6	0.7	7.8	12.0	13.9	8.6	קליעה אחרים
						פולפה מעץ ; פסולת וגרוטאות של נייר
0.1	0.7	3.9	2.6	2.9	3.8	נייר, קרטון ופריטים מהם
0.6	0.9	4.5	6.2	6.5	4.5	טקסטילים ומוצרי טקסטיל
						מנעלים, כיסויי ראש, מטריות, פרחים
0.0	0.0	0.1	0.1	0.1	0.1	מלאכותיים וכד'
						מוצרים מאבן, גבס, מלט, אסבסט,
0.1	0.1	1.3	1.3	1.3	1.6	קרמיקה, זכוכית וכד'
						פנינים, אבנים יקרות, מתכות

						יקרות
1.8	1.9	18.5	14.8	15.9	13.6	ופריטים מהם, חיקויי תכשיטים, מטבעות
1.8	3.3	23.6	17.9	21.1	15.3	מתכות פשוטות ופריטים מהן מכונות, ציוד חשמלי, מפיקי
1.6	1.3	15.9	10.7	12.1	14.1	תמונה וקול וחלקיהם כלי רכב, כלי טיס ושיט, ציוד הקשור
0.1	0.1	1.3	1.6	1.7	0.5	להובלה מכשירים וכלים אופטיים, פוטוגרפיים, רפואים; מכשירים למדידה ובדיקה;
0.5	0.4	3.1	2.4	2.8	2.1	פריטים מיוצרים שונים
0.2	0.5	3.4	3.2	3.4	1.9	יצירות אומנות, פריטי אספנות ועתיקות
0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	טובין שונים ולא מסווגים
0.0	0.0	0.0	0.2	0.2	0.7	
7.9	11.8	78.0	72.4	82.2	63.2	סך הכל, ללא יהלומים

נתונים למ"ס
סחר בילטרלי ב 2004 ע"פ נתוני משרד החוץ הרומני:

	Value (mil. \$)	%
Total Trade	270.34	
Total import FROM Romania	105.61	100
Minerals and fuels		41.5
Metals and metal products		15.2
Electrical machines and equipments		10.5
Wood, wooden items, and coal		8.7
Paper, textiles, and goods thereof		4.6
Chemicals		3.8
Cardboard and products thereof		2.9
Food products and drinks		2.4
Airplanes and parts thereof		1.5
Wood furniture and toys		1.5
Plastic materials		1.5
Stone, ceramics and glass products		1.3
Optical instruments		1.2

Total export TO Romania		100
--------------------------------	--	------------

Electrical machines and equipments		39.6
Common metals		10.2
Chemicals		8.0
Vegetables and fruit products		7.3
Minerals		7.0
Plastic materials		3.9
Optical instruments and medical instruments		3.5
Textiles		3.2
Vehicles, airplanes and parts		2.3
Other goods		12.1

הסכמים כלכליים בין ישראל ורומניה

- הסכם אזור סחר חופשי (יולי 2001). ההסכם בוטל עם הצטרפות רומניה לא"א ב 1.1.2007 והוחלף בהסכם לשת"פ כלכלי אשר נחתם במאי 2007.
- הסכם הגנה על השקעות
- הסכם מניעת כפל מס
- הסכם שת"פ כלכלי
- הסכם שת"פ רפואי
- הסכם שת"פ בטחוני
- הסכם שת"פ חקלאי
- הסכם שת"פ וטרינרי
- הסכם שת"פ בנושא איכות הסביבה

נתוני מסחר ישראל ורומניה

שינוי בהיקף הסחר	Total Trade היקף הסחר	Trade Balance מאזן מסחרי	Export יצוא	Import יבוא	Year שנה
	206,760	32,779	119,770	86,990	2003
21.78%	251,788	18,405	135,096	116,692	2004
14.13%	287,361	67,062	177,211	110,150	2005
17.85%	338,645	89,371	214,008	124,637	2006
10.11%	372,891	95,825	234,358	138,533	2007
12.5%	293,141	61,913	177,527	115,614	(1-9) 2008

נתונים לסיכום

245.5\$ מיליארד (2007 בהערכה)	תמ"ג (השוואת כוח קנייה):
\$166 מיליארד (2007 בהערכה)	תמ"ג (שער חליפין רשמי):
6% (2007 בהערכה)	תמ"ג - שיעור צמיחה ריאלי:
\$11,400 (2007 בהערכה)	תמ"ג - לאדם (השוואת כוח קנייה):
חקלאות: 7.9%	תמ"ג - הרכב לפי ענף:
תעשייה: 35.6%	
שירותים: 56.5% (2007 בהערכה)	
9.35 מיליון (2007 בהערכה)	כוח עבודה:
חקלאות: 29.7%	כוח עבודה - לפי מקצוע:
תעשייה: 23.2%	
שירותים: 47.1% (2006 בהערכה)	
4.1% (2007 בהערכה)	שיעור אבטלה:
25% (2005 בהערכה)	אוכלוסיה מתחת לקו העוני:

הנמוך ביותר 10% : 1.2% הגבוה ביותר 10% : 20.8% (2006)	הכנסה למשק בית או תצרוכת לפי עשירונים:
31 (2005)	התפלגות הכנסות משפחה - מדד ג'יני:
4.8% (2007 בהערכה)	שיעור אינפלציה (מחירי צרכנים):
28% מהתמ"ג (2007 בהערכה)	השקעה (ברוטו קבוע):
הכנסות: \$56.29 מיליארד הוצאות: \$60.41 מיליארד (2007)	תקציב:
18.2% מהתמ"ג (2007 בהערכה)	חוב המדינה:
חיטה, תירס, שעורה, סלק סוכר, זרעי חמניות, תפוחי אדמה, ענבים; ביצים, כבשים	חקלאות - תוצרת:
מיכון וציוד חשמלי, טקסטילים והנעלה, מיכון קל והרכבת רכבים, כרייה, עץ, חומרי בנייה, מטלורגיה, כימיקלים, עיבוד מזון, זיקוק נפט	תעשיות:
10.6% (2007 בהערכה)	קצב צמיחת ייצור תעשייתי:
60.52 מיליארד קוט"ש (2007)	חשמל - ייצור:
דלק מאובנים: 62.5%	חשמל - ייצור על פי מקור:

<p>כוח-מים: 27.6%</p> <p>גרעיני: 9.9%</p> <p>אחר: 0% (2001)</p>	
58.49 מיליארד קוט"ש (2007)	חשמל - צריכה:
3.33 מיליארד קוט"ש (2007)	חשמל - יצוא:
1.29 קוט"ש (2005 בהערכה)	חשמל - יבוא:
122,700 חביות/יום (2005 בהערכה)	נפט - ייצור:
236000 חביות/יום (2005 בהערכה)	נפט - צריכה:
92,510 חביות/יום (2004)	נפט - יצוא:
181,100 חביות/יום (2004)	נפט - יבוא:
955.6 מיליון חביות (1 בינואר 2006 בהערכה)	נפט - מאגרים מוכחים:
12.24 מיליארד מ"ק (2007)	גז טבעי - ייצור:
17.09 מיליארד מ"ק (2007)	גז טבעי - צריכה:
0 מ"ק (2007)	גז טבעי - יצוא:
4.851 מיליארד מ"ק (2007)	גז טבעי - יבוא:
96.41 מיליארד מ"ק (2007)	גז טבעי - מאגרים מוכחים:

23.13\$- מיליארד (2007)	יתרת חשבון נוכחית:
(f.o.b. (2007 \$40.25	יצוא:
ציוד ומיכון, הנעלה וטקסטיל, מתכת ומוצרי מתכת; מיכון וציוד, מינרלים ודלקים, כימיקלים, מוצרים חקלאיים	יצוא - סחורות:
איטליה 17.9%, גרמניה 15.7%, טורקיה 7.7%, צרפת 7.5%, הונגריה 4.9%, בריטניה 4.7% (2006)	יצוא - שותפות:
\$64.33 מיליארד (2007)	יבוא:
מיכון וציוד, דלקים ומינרלים, כימיקלים, טקסטיל ומוצרים, מתכות, מוצרים חקלאיים	יבוא - סחורות:
גרמניה 15.2%, איטליה 14.5%, רוסיה 7.8%, צרפת 6.5%, טורקיה 4.9%, סין 4.3% (2006)	יבוא - שותפות:
\$37.24 מיליארד (31 לדצמבר 2007)	מאגרים של מטבע זר וזהב:
\$72.36 מיליארד (31 דצמבר 2007)	חובות - חיצוני:
\$50.39 מיליארד (2007 בהערכה)	מאגרים של השקעות זרות ישירות - פנימי:

מאגרים של השקעות זרות ישירות - פנימי:	\$288 מיליון (2007 בהערכה)
סיוע כלכלי - תרומה:	\$914.3 מיליארד (2004)
ערך שוק של מניות הנסחרות באופן ציבורי:	\$45.42 מיליארד (2007)
מטבע (קוד):	המטבע החדש, לאו (RON), הוצג בשנת 2005; הלאו הישן (ROL) בוטל בשלבים בשנת 2006; הערה - בגלל ייסוף מטבע, 10 אלף = ROL 1 RON
שערי חליפין:	לא"י לדולר אמריקאי - 2.43 (2007), 2.809 (2006), 3 (2003) 3 (2005), 3 (2004)
שנת כספים:	שנה קלנדארית

ביבליוגרפיה

- * רומניה סקירה כלכלית – שימי אשכנזי יועץ פיננסי
- * באדיבות מר ויקטור קוואזי שותף בכיר במשרד KPMG, רומניה
- * אתר ה-CIA, <https://www.cia.gov>
- * רומניה והמשבר הכלכלי העולמי – גל יוסף, בית ההשקעות LNG ישראל
- * סקירת נדל"ן ברומניה 2009 - אסנת פלד, מנהלת שיווק של חברת מנטור השקעות
- * שוק מרכזי הלוגיסטיקה ברומניה – מתוך שארק מידע עסקי, שארק גרופ
- * נתוני משרד המסחר והתעשייה של ישראל
- * TGI – השקעות נדל"ן